

6. Коваль Т. П. Формування екстер'єру корів червоної молочної худоби та його зв'язок з продуктивністю / Т. П. Коваль // Вісник аграрної науки. – 2003. – № 9. – С. 70 - 72.
7. Коваль Т. П. Формування екстер'єру корів червоної молочної худоби та його зв'язок з продуктивністю / Т. П. Коваль // Матеріали конференції молодих вчених та аспірантів. – Чубинське, 2003. – С. 19 - 20.
8. Меркурьева Е.К. Генетические основы селекции в скотоводстве. – М.: Колос, 1977. – 240 с.
9. Пахолок А., Любинський О. Українська червоно-ряба молочна порода на Буковині // Тваринництво України. – 1996. - № 2. – С. 12-13.
10. Програма селекції української червоно-рябої молочної породи великої рогатої худоби на 2003-2012 роки / Ю.Ф. Мельник, А.М. Литовченко, О.В. Білоус, В.П. Буркат та ін. – К., 2003. – 77 с.
11. Сельцов В.И., Кожухов Д.А. Совершенствование симментальской породы методом возвратного скрещивания // Зоотехния. – 2005. – 3 8. – С. 2-5.
12. Совершенствование красно-пестрой молочной породы крупного рогатого скота на Брянщине / Е. Я. Лебедько, Л. Н. Никифорова, А. А. Мазепкин [и др.] // Зоотехния. – 2005. - № 9. - С. 2 - 3.

Установлена степень влияния наследственности голштинської породи на изменчивость признаков надоя и молочного жира у коров сумского внутрипородного типа украинской черно-пестрой молочной породы оцененных по данным первой – третьей лактаций.

Ключевые слова: черно-пестрая, надой, содержание жира, генотип

The degree of hereditation of Holstein breed is set on changeability of signs of yield and suckling fat for the cows of Sumy intrabreed type of the Ukrainian black-and-white milk breed appraised from data of the first – third lactations.

Key words: black-and-white, yield, maintenance of fat, genotype

Дата надходження в редакцію: 15.11.2012 р.

Рецензент: д.с.г.н., професор Л.М. Хмельничий

УДК 636.22/28.082.26

ОЦІНКА БУГАЇВ-ПЛІДНИКІВ ЗА ЯКІСТЮ ПОТОМСТВА В УМОВАХ ГОСПОДАРСТВА З РОЗВЕДЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

А.П. Шевченко, аспірант, Сумський НАУ

Наведено результати оцінки бугаїв-плідників української чорно-рябої та голштинської порід за якістю потомства у господарських умовах племінного заводу.

Ключові слова: українська чорно-ряба молочна, голштинська, бугай-плідник, лінія.

В сучасних умовах спеціалізації та інтенсифікації тваринництва селекційно-племінна робота у молочному скотарстві на даному етапі ґрунтується на принципах великомасштабної селекції, провідними елементами якої є добір, оцінка та інтенсивне використання виявлених у процесі оцінки бугаїв-поліпшувачів [1]. Тому, щоб об'єктивно оцінити селекційну ситуацію у стаді та визначити заходи щодо добору тварин на перспективу, необхідно провести оцінку бугаїв-плідників за якістю потомства в конкретних умовах їхнього використання. Це є одним із ефективних дійових заходів, який дозволяє повторно і значно об'єктивніше оцінити бугая-плідника в умовах існуючої генотипової мінливості та поєднання генотипів даного стада і, при встановленні препотентної поліпшувальної здатності, повторно використати його у підборі, що буде гарантувати відповідний селекційний ефект [3,4].

Матеріал та методи досліджень. Наукові дослідження проведені у племінному заводі з розведення новоствореного сумського внутрішньо-

породного типу української чорно-рябої молочної породи Підліснівської філії ПрАТ "Райз-Максимко" Сумського району. Матеріалом для досліджень послужили дані первинного зоотехнічного та селекційно-племінного автоматизованого обліку із бази даних програми СУМС "Орсек-СЦ". Експериментальні показники з оцінки молочної продуктивності за 305 днів першої та кращої лактацій опрацьовували методами біометричного аналізу за допомогою програмного забезпечення на ПЕОМ за формулами Е.К.Меркурьевой [2].

Результати досліджень. Аналізуючи показники молочної продуктивності дочірніх нащадків бугаїв-плідників, що використовувались у даному стаді упродовж останніх років, можна зробити висновок про існування істотної диференціації надоїв дочок окремих бугаїв у межах лінійної належності (табл.).

Найвищими показниками за надоєм першої лактації наглядно відрізнялися групи дочок бугаїв-плідників, які відносяться до лінії Метта 1392858, за виключенням нащадків бугая Айсбе-

рга 4060.

Сама висока молочна продуктивність серед оцінених бугаїв-плідників виявлена у дочок бугая української чорно-рябої молочної породи Модного 1533 з надоем корів-первісток 5347 кг молока з самим високим вмістом жиру у молоці – 3,75%.

На другому та третьому місці за величиною надою за першу лактацію також виявились бугаї української чорно-рябої молочної породи (зі спадковістю голштина 5/8) цієї ж лінії – Каспій 5038 та Каток 5218 з надоем відповідно 5218 і 5177 кг молока з вмістом жиру 3,73 та 3,69%.

Оцінка нащадків бугаїв-плідників племінного заводу
ПрАТ "Райз-Максимко" за ознаками молочної продуктивності

Кличка та інв. № бугая	Генотип	Лінія	Перша лактація			Краща лактація		
			п	надій, кг	% жиру	п	надій, кг	% жиру
Айсберг 4060	5/8	Метта	76	3860	3,61	39	4739	3,66
Каспій 5038	5/8	Метта	27	5218	3,73	22	5823	3,69
Каток 5218	5/8	Метта	74	5177	3,69	61	5544	3,73
Модний 1533	13/16	Метта	27	5347	3,75	24	5622	3,73
Грибок 4426	13/16	М.Чіфтейна	89	4200	3,69	77	4687	3,67
Алмазний 4424	7/8	М.Чіфтейна	32	4975	3,68	28	5423	3,66
Курант 5621	7/8	С.Т.Рокіта	25	3657	3,62	22	3981	3,65
Мотузок 5950	3/4	С.Т.Рокіта	67	4694	3,69	58	5081	3,70
Капріс 401393	Г	Валіанта	19	4008	3,72	14	4883	3,74
Брітекс 5464072	Г	Валіанта	21	5566	3,65	17	5935	3,62
Топрейт 387335	Г	Валіанта	63	5486	3,71	57	5883	3,70
Матадор 319	Г	Валіанта	88	4276	3,68	84	5257	3,67
Звездний 5529	11/16	Елевейшна	52	4555	3,69	48	4881	3,66
Любимий 25495	7/8	Елевейшна	33	4103	3,68	28	4456	3,70
С.Піт 380549	Г	Елевейшна	24	3502	3,66	27	5415	3,65
Ділайт 5422064	Г	Старбака	245	4154	3,68	224	4658	3,67
Мент 400308	Г	Старбака	39	4020	3,67	37	4298	3,69
Мілліам 390930	Г	Старбака	22	5701	3,71	19	5921	3,70
Арабат 5982	3/4	Айвенго	19	4071	3,67	5	4917	3,67
Дорогой 4617	9/16	Кутласа	16	3599	3,69	14	5256	3,67
Прибій 397	5/8	Хановера	38	4181	3,67	28	4956	3,65
Порш 2126847	Г	П.Ф.А.Чіфа	28	4344	3,65	27	4862	3,67

Слід відмітити одержане високопродуктивне потомство від бугаїв-плідників Алмазного 4424 (УЧР) лінії М.Чіфтейна та Мілліама 390930 – чистопородного голштина лінії Старбака з надоем корів-первісток відповідно 4975 і 5701 кг молока жирністю 3,68 і 3,71%.

Серед продовжувачів відомої у голштинській породі лінії Валіанта, сина П.Ф.А.Чіфа, помітно вирізняється потомство лінійних плідників Брітекса 5464072 та Топрейта 387335 у дочірнього потомства яких надій за даними першої лактації становив відповідно 5566 і 5486 кг молока із вмістом жиру 3,71 і 3,63 %, а вищої – відповідно 5935 і 5883 та 3,62 і 3,70%.

На фоні оцінки великої кількості бугаїв-плідників за продуктивністю дочок серед них помітно виділяється низькопродуктивне потомство, яке отримано від чистопорідних голштинських

плідників – Порша 2126847 лінії

П.Ф.А.Чіфа з надоем первісток 4344 кг та С.Піта 380549 лінії Елевейшна з надоем 3502 кг.

Загалом, слід відмітити, що генотип бугая-плідника, його походження практично не впливають на молочну продуктивність потомства, хоча кращі надої отримані від бугаїв голштинської породи.

Висновки. Підсумковий аналіз за результатами оцінки дочок бугаїв-плідників свідчить, що лінійна належність не завжди є визначальним критерієм їхньої високої племінної цінності. Підтвердження прояву високих племінних якостей репродуктивного бугая у конкретних умовах господарства дозволяє у перспективі максимально використати його спадкові задатки істотно наростивши генетичний потенціал продуктивності тварин стада.

Список використаної літератури:

1. Басовський М.З. Вирощування, оцінка і використання плідників / М.З. Басовський, І.А. Рудик, В.П. Буркат. – К.: Урожай, 1992. – 216 с.
2. Меркурьєва Е. К. Биометрия в селекции и генетике сельскохозяйственных животных / Меркурьєва Е. К. – М.: Колос, 1970. – 423 с.
3. Хмельничий Л.М. Ефективність оцінки бугаїв-плідників за селекційним індексом / Л.М.Хмельничий, Т.Г.Мовчан // Вісник Сумського НАУ / Наук. журнал. Серія "Тваринництво" – Суми. – 2010. – Вип. 7 (17). – С. 86-89.
4. Хмельничий Л.М. Фактичний прояв племінної цінності бугаїв-плідників в реальних умовах / Л.М.Хмельничий, А.М.Салогуб // Тваринництво України. – 2010. - № 9. – С. 28-30.

Приведены результаты оценки быков-производителей украинской черно-пестрой и голштинской пород по качеству потомства в хозяйственных условиях племенного завода.

Ключевые слова: украинская черно-пестрая молочная, голштинская, бык-производитель, линия.

The results of estimation of bulls-producers of Ukrainian black-and-white and holstein breeds are resulted in quality of posterity in the economic terms of pedigree factory.

Key words: Ukrainian black-and-white milk, holstein, bull-producer, line.

Дата надходження в редакцію: 18.11.2012 р.

Рецензент: д.с.г.н., професор Л.М. Хмельничий

УДК: [639.371.52:597-14]:[693.311:631.86/.87]

МОРФОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ ЦЬОГОЛІТОК КОРОПА В УМОВАХ УДОБРЕННЯ ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВІВ СВІЖОЮ ЗЕРНОВОЮ БАРДОЮ

Л.М. Хмельничий, д.с.-г.н., професор, Сумський НАУ

Н.І. Цьонь, к.с.-г.н., с.н.с., Львівська дослідна станція Інституту рибного господарства НААНУ

В.В. Вечорка, к.с.-г.н., доцент, Сумський НАУ

Ю.М. Бойко, к.с.-г.н., Сумський НАУ

Представлені результати досліджень з вирощування цьоголіток коропа в умовах удобрення ставів свіжою зерною бардою з визначенням впливу на морфологічні параметри риб різних термінів облову.

У зв'язку із загостренням економічної ситуації в останні роки у рибництві спостерігається тенденція до здешевлення технологічних процесів вирощування коропа із застосуванням альтернативних методів годівлі, у яких зростає значимість розвитку природної кормової бази ставів. Відповідно, актуальною є проблема збільшення розвитку кормової бази ставів шляхом внесення органічних добрив.

У процесі вирощування цьоголіток коропа як органічне добриво було використано відходи спиртового виробництва – свіжу зернову барду. Перевага цього органічного добрива полягає в тому, що воно дешеве та доступне. Крім того, зернова барда має високий вміст білка та за своїм біохімічним складом є близькою до традиційних органічних добрив (перегною від великої рогатої худоби та курячого посліду) [1, 2]. У результаті виникла необхідність оцінити вплив створених умов вирощування на цьоголіток коропа.

Для оцінки умов вирощування цьоголіток риб часто використовують морфологічні індекси, які розраховуються на підставі відповідних співвідношень екстер'єрних та інтер'єрних показників. В основі цього лежить закономірний розвиток цілого організму, і зокрема травних органів у відповідних співвідношеннях залежно від якості та кількості кормових ресурсів [3, 4].

Вивчення морфо-фізіологічних та фізіолого-біохімічних реакцій організму риб здійснюють при дослідженні антропогенного впливу на водойми. При цьому використовують морфологічні індикатори, в яких враховують масу риби, кишківника, гепатопанкреаса, довжину тіла риби до кінця лускатого покриву, довжину кишківника, гепатосоматичний індекс, коефіцієнт вгодованості за Фультоном [5].

Обумовлено це тим, що адаптивні реакції організму риб на зміни довкілля відображаються у ряді лінійних, масових та відносних показників їх тіла. Зокрема, зміни функціонального стану травної системи та інтенсивність харчування риб у даний момент відображаються на параметрах показника відносної маси кишківника (ВМК, %) [3]. При переході цьоголітки з природного на додаткове харчування штучними кормами індекс ВМК знижується у зв'язку з адаптацією травної системи до нових кормів. Відбувається чергова функціональна перебудова травної системи риб через зміну окремих ланок мембранного та порожнинного травлення [6]. Крім того, адаптація організму риб до умов середовища виявляється у збільшенні варіації абсолютних та відносних показників кишківника та гепатопанкреаса [5].

Метою роботи було дати оцінку морфологічним параметрам цьоголіток коропа, вирощених в умовах удобрення ставів експериментальним органічним добривом – свіжою зерною бардою у кількості 2 т/га та 4 т/га у порівнянні з контролем.

Методика досліджень. Дослідження проводили у вегетаційних періодах 2005 та 2006 років у ставках дослідного господарства Львівського відділення Інституту рибного господарства НААН України. Ставки одамбовані, повноспускні, площа 1,77–3,61 га, середньою глибиною 1,0–1,5 м, знаходяться у заплаві річки Верещиця басейну Дністра.

У травні 2005 року у вирощувальні стави одночасно було внесено органічні добрива: 2 т/га свіжої зернової барди у ставок №1, 4 т/га свіжої